

Motion till riksdagen

1988/89:L13

av Gudrun Norberg (fp)

med anledning av prop. 1988/89:23 om produktsäkerhetslag

I propositionen föreslås en produktsäkerhetslag, som syftar till att motverka att farliga varor och tjänster orsakar person- eller egendomsskador. Med farliga varor eller tjänster avses framför allt sådana som är förenade med risker, vilka antingen framstår som onödiga med hänsyn till möjliga skyddsåtgärder eller som är svåra att förutse för brukarna. Lagen tar i huvudsak sikte på varor och tjänster som näringsidkare tillhandahåller konsumenterna.

Jag anser i likhet med regeringen att det är angeläget att skadliga produkter dras bort från marknaden, att konsumenterna ges varningsinformation eller att andra lämpliga åtgärder vidtas. Jag tillstyrker därför tillkomsten av en produktsäkerhetslag.

På en punkt menar jag emellertid att regeringen har valt en mindre lämplig lösning. Det gäller frågan om mot vem man skall kunna rikta ålägganden om produktåterkallelse etc. Detta är inte uttryckligen reglerat i lagtexten, utan man är här i tillämpningen hänvisad till de motiv som anges i propositionen. Där uttalas att vid valet av adressat för ett åläggande skall i första hand hänsyn tas till vem eller vilka som har de bästa förutsättningarna att uppfylla ändamålet med åtgärden, även om någon annan näringsidkare har det direkta ansvaret för den uppkomna situationen.

Föredragande statsråd ansluter sig i och för sig till produktåterkallelsekommitténs uppfattning att det kan finnas skäl att skilja på märkesvaror i egentlig mening och mer anonyma varor. I fråga om typiska märkesvaror bör märkesinnehavaren, dvs. oftast tillverkaren eller importören, bära ansvaret. I fråga om mer anonyma varor bör detta inte sällan kunna läggas i ett senare led.

Understrykas bör dock att förslaget innebär att man i första hand skall utgå från ett effektivitetskriterium, inte från en bedömning av vem som rent faktiskt bär ansvaret för den bristande säkerheten.

Enligt min mening måste starka skäl till för att man skall ha en annan utgångspunkt än det faktiska ansvaret, för bedömning av vem som skall kunna få ett åläggande om exempelvis en så långt gående åtgärd som produktåterkallelse. Föredragandens motiv är här uppenbarligen att säkerställa att en sådan åtgärd alltid skall kunna ske, oavsett om t.ex. en ansvarig tillverkare har kommit på obestånd, inte kan nås eller i övrigt saknar förutsättningar att effektivt genomföra åtgärden.

Vi kan för vår del ansluta oss till föredragandens motiv men menar att detta kan tillgodoses inom ramen för en lösning som bättre ansluter till svensk

rättsuppfattning och även till den civilrättsliga reglering av produktansvaret som förbereds inom justitiedepartementet. I en departementspromemoria föreslås att skadeståndsansvaret skall bäras av den som har "framställt den skadegörande produkten eller, i fråga om utländska produkter, av den som har importerat produkten". Om t.ex. en grossist eller detaljist inte kan uppge vem som tillhandahållit honom varan eller säljer varan under eget namn kan dock grossisten eller detaljisten bli skadeståndsskyldig.

Jag menar att här finns en nära koppling mellan vållande och ansvar och anser att detta synsätt bör tillämpas också i produktsäkerhetslagen.

Vi föreslår därför att åläggande enligt denna lag i första hand skall riktas mot den som rent faktiskt har ansvaret för den bristande säkerheten, dvs. normalt tillverkaren eller, där denne befinner sig utomlands, importören. För att säkerställa lagstiftningens effektivitet skall i andra hand, om ett åläggande enligt huvudregeln inte bedöms kunna ge avsedd effekt, åläggande kunna meddelas även annan, exempelvis grossist eller detaljist.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställer jag

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts ang. att åläggande enligt produktsäkerhetslagen skall meddelas i den ordning som har förordats i motionen.

Stockholm den 7 november 1988

Gudrun Norberg (fp)

Mot. 1988/89

L13